

ACTIVITATEA GENERALULUI IOAN BOERIU ÎN PERIOADA NOIEMBRIE 1918-FEBRUARIE 1921

Alexandru BUCUR¹

ACTIVITY OF GENERAL IOAN BOERIU IN THE PERIOD OF NOVEMBER 1918-FEBRUARY 1921

ABSTRACT

Sometimes, the contemporary society has the tendency to bury in oblivion some personalities, either national or local, who had a great importance during our history. Taking this into consideration, I have decided to relate few life aspects of a Romanian soldier with an outstanding career – General Ioan Boeriu (1859-1949).

Born in Recea-Făgăraș, he made his way towards military from his youth, quickly advancing through military ranks to General-Major and Field Marshall, being the first and the only Romanian in Austro-Hungarian army who reached these superior ranks. For his ability, bravery and courage acquired at the beginning of World War I, he earned the title of Baron and many Austrian military awards.

He was also one of the artisans of the Great Union on 1st of December 1918 and had been amongst the superior officers who dealt with the reorganization of the Romanian army. After retirement he actively distinguished himself especially by promoting and sustaining cultural activities initiated by ASTRA.

Keywords: Ioan Boeriu, Vaida Recea, commander, secretary, Board of Directors.

În amplele acțiuni de edificare a României Mari, s-a remarcat și o personalitate a Țării Făgărașului, generalul Ioan Boeriu. Implicarea sa a fost una foarte importantă și benefică, în special pentru organizarea armatei și jandarmeriei române a Transilvaniei.

Viața și activitatea până la 11 noiembrie 1918. Ioan Boeriu s-a născut la 10 octombrie 1859, în Vaida Recea (azi Recea, jud. Brașov). Și-a început studiile la școala grănicerească din satul natal, după care a absolvit patru clase la Gimnaziul greco-catolic din Sibiu. În 1874 a fost primit la Școala Militară de Cadeți (*Kadettenschule*) din Sibiu. După terminarea școlii a fost repartizat (la 1 septembrie 1879) ca ofițer-aspirant la Regimentul de Infanterie nr. 68 al Corpului de Armată nr. 4 din Solnoc. A avansat de la gradul de stegar până la cel de general de divizie, dovedindu-și calitățile de militar, astfel: 1 noiembrie 1879-1 noiembrie 1880, stegar; 1 noiembrie 1880-1 mai 1886, sublocotenent; 1 mai 1886-1 noiembrie 1892, locotenent; 1 noiembrie 1892-1 mai 1905, căpitan; 1 mai 1905-1 mai 1909, maior; 1 mai 1909-1 mai 1912, locotenent colonel; 1 mai 1912-1 septembrie 1915, colonel; 1 septembrie 1915-2 noiembrie 1918, general de divizie. În anul 1914 a participat, împreună cu Regimentul de infanterie nr. 76, al cărui comandant era, pe frontul rusesc. În luptele cu trupele ruse, din 23 august 1914 – la Polichna –, și sfârșitul lui noiembrie – la Sulozcsova –, s-a remarcat prin vitejie, concepție tactică și strategică. În ultima luptă

---

¹ Doctor în istorie, Sibiu; e-mail: albucur61@gmail.com.

a fost grav rănit, retras de pe front și numit expert militar în cadrul Ministerului de Război din Viena. A fost decorat cu mai multe ordine și medalii, în urma activității desfășurate și, mai ales, pentru vitejia dovedită în luptă: „Medalia militară pentru merite”; „Crucea militară pentru merite”, clasa a 3-a; „Crucea de cavaler a ordinului Francisc Josefin”; „Crucea de cavaler a ordinului Leopoldin”; „Crucea de cavaler a ordinului Maria Theresia”. Totodată, a primit titlul nobiliar de baron de Polichna², după numele localității unde s-a evidențiat în luptă, împreună cu înaltul ordin „Maria Tereza” (11 martie 1915)³.

A fost un apropiat al elitelor politice românești din Transilvania încă din perioada în care activa în armata austro-ungară. Printre importante personalități ale vremii, cu care s-a întâlnit mai des, se număra și Ștefan Cicio-Pop (1865-1934), cel cu care va colabora toată viața. „Pe avocatul Ștefan Cicio Pop din Arad îl cunoșteam mai demult. În toamna anului 1916, pe când activam la Ministerul de Război din Viena, (...) m-am oprit la Arad. De la gară am luat o birjă, care m-a dus acasă la dânsul. (...) Am petrecut atunci împreună câteva ceasuri nu numai plăcute, ci și deosebit de utile pentru activitatea noastră de viitor, pusă în slujba cauzei naționale. (...) Cu acel prilej, am pus bazele colaborării noastre, care va dura nealterată până la adânci bătrânețe”⁴.

Activitatea desfășurată între 12 noiembrie-11 decembrie 1918. La 31 octombrie 1918, în Viena s-a constituit *Senatul Militar Român Central al Ofițerilor și Soldaților*⁵, condus de căpitanul Traian Popa⁶. Membrii Senatului au dorit să fie conduși de generalul Boeriu, dar, din cauză că acesta era suferind – fiind internat într-unul din spitalele militare din Viena –, a amânat, temporar, asumarea prerogativelor ce-i reveneau⁷.

---

² Localitate aflată în sud-estul Poloniei de astăzi.

³ *Kais. Königl. Militär-schematismus für 1880-1888*, Wien: December, 1879-December 1888; *Schematismus für das Kaiserliche und Königliche heer und für die Kaiserliche und Königliche Kriegs-Marine für 1890-1914*, Wien: Jänner, 1889-Februar 1914; Arhivele Naționale Militare Române, Depozitul Central de Arhivă Pitești, *Fișa generalului Ioan Boeriu*, f. 85r; Constantin Băjenaru, *Un ofițer fâgărășean pe nedrept uitat: generalul baron Ioan Boeriu*, în: „Dunărea și Marea Neagră în spațiul euroasiatic. Istorie, relații politice și diplomație”, *Lucrările celei de-a XX-a Conferințe Naționale de Comunicări Științifice a Muzeului Marinei Române*, IV, Partea I, Constanța, Editura Muzeului Marinei Române, 2016, p. 118-120.

⁴ Apud Paul Abrudan, *Din consemnările participanților la lupta pentru unirea Transilvaniei cu România. General Ioan Boeriu: Acele zile de neuitat*, în: „Transilvania”, s.n., anul XII (LXXXIX), nr. 11/1983, p. 20.

⁵ Procesele verbale originale ale Senatului au fost întocmite de preotul militar Gheorghe Oprean, dactilografiate (la Târnăveni, în 18 octombrie 1966) – după originale – și predate la Arhiepiscopia Sibiului. Conțin 39 de file, dactilografiate doar pe față. Cele originale, conform explicației dată de autor „se găsesc la D[omnu]l D[octo]r Iuliu Maniu[,] fost prim ministru, pentru a le depune la biblioteca Academiei”. Arhiva Bibliotecii Arhiepiscopiei Ortodoxe Române din Sibiu, Fond *Varia*, nr. inv. 53, *Procesele verbale ale Adunării ofițerilor și soldaților români din Viena în 1918* (citate în continuare, *Procese verbale AOSR*), p. 39.

⁶ Traian Popa (1883-1963), originar din Șinca Nouă, jud. Brașov, a fost absolvent al Școlii militare și a activat în Regimentul 64 infanterie din Orăștie. După 1918 a fost primit în armata României întregite, unde a ajuns la gradul de colonel.

⁷ *Procese verbale AOSR*, p. 1-2; *Senatul Militar Român Central al Ofițerilor și Soldaților din*

Data de 12 noiembrie 1918 a fost una de importanță vitală pentru Senat, atunci fiind preluată conducerea oficială și efectivă a acestuia de către generalul Ioan Boeriu. La acea dată s-a desfășurat a VII-a ședință a Senatului, iar „D[omnu] general Boeriu, satisfăcând acum cererile ofițerilor și soldaților români, invitat deja la prima adunare generală, adică primește conducerea noastră și prezidiul Senatului Central Militar Român și între vii aclamări deschide ședința”⁸. Încă din prima zi, generalul Boeriu s-a dedicat total pentru buna desfășurare a activității Senatului.

Conducerea Senatului Militar Român Central, întrunită în ședință la 13 noiembrie 1918, a stabilit ca în data de 17 noiembrie să aibă loc ceremonia oficială de depunere a jurământului și a sfințirii drapelului românesc în cazarma fostului Regiment Cezaro-Crăiesc 64 Orăștie⁹. „Sfințirea steagului și depunerea jurământului s-a făcut cu deosebită măreție în cazarma Franz Ferdinand din Trost-gasse, unde se afla Reg[imentul] nostru românesc 64 (din Orăștie), în ziua de 17 noiembrie 1918. Serviciul religios a fost oficiat de preoții Iosif Serafim, Gheorghe Oprean¹⁰ și Pavel Popa”¹¹.

Din fericire, avem dovezi ale desfășurării evenimentului, două fotografii (o reproducem pe cea mai semnificativă; vezi Fig. 1), realizate de celebrul fotograf al Unirii, Samoilă (Emanuel) Mârza, invitat la eveniment de către Gheorghe Oprean.

Senatul Militar Român a asigurat, prin cele două centre ale sale – Viena și Praga –, ordinea în cele două orașe. Totodată, s-a preocupat de repatrierea militarilor români aflați pe teritoriul imperiului. Ultima adunare a Senatului, „ședința a II-a generală”, s-a desfășurat în 27 noiembrie 1918 „într-o sală din Atlashol”, la aceasta participând și Iuliu Maniu, care a propus dizolvarea Senatului, a anunțat despre Adunarea Națională de la Alba Iulia, din 1 Decembrie, și a mulțumit generalului Boeriu „pentru ostenele fără număr, aduse cauzei noastre ca president al senatului precum și căpitanului Traian Popa și tuturor celorlalți însuflețiți și neobosiți oficiali români”¹².

Generalul Ioan Boeriu, amintindu-și de perioada de atunci, relatează: „Luna octombrie 1918 a fost foarte bogată în evenimente. (...) La sfârșitul acelei luni, când

---

Viena (31 octombrie-27 noiembrie 1918) (în continuare, *Senatul Militar Român*), ediție, note și studiu introductiv de Mihai-Octavian Groza, Cluj-Napoca, Editura Argonaut, 2015, p. 13.

⁸ *Procese verbale AOSR*, f. 24-26; *Senatul Militar Român*, p. 54.

⁹ *Ibidem*, f. 30; *Ibidem*, p. 18.

¹⁰ Gheorghe Oprean (1891-1974), preot ortodox, ajuns protopop de Târnăveni, căpitan în timpul Primului Război Mondial, secretar al Senatului Militar Român Central al Ofițerilor și Soldaților din Viena. A ctitorit bisericile din Cuștelnic și Târnăveni, și a devenit protopop de Târnăveni (1927-1949). Între 1929-1932 a fost misionar episcopal la Cluj. După 1948 a intrat în vizorul autorităților comuniste care, în 1949, îi retrag funcția de protopop, iar în 15 aprilie 1952 îl arestează, fiind eliberat în 30 mai 1953. Pentru detalii, a se vedea: Răzvan Ducan, *Gheorghe Oprean – o viață închinată unirii românilor și înălțării Bisericii Ortodoxe*, Târgu Mureș, Editura Tipomur, 1999, pass; V. Pană, *Note despre viața și faptele preotului Gheorghe Oprean, secretar general al Senatului Central al Ofițerilor și Soldaților Români de la Viena (31 octombrie-27 noiembrie 1918)*, în: „Istorie, cultură și cercetare”, vol. II, Târgoviște, Editura Cetatea de Scaun, 2017, p. 149-171; Lazăr Ladariu, Mariana Cristecu, *Protopopul Gheorghe Oprean*, în: „Conferințele Bibliotecii ASTRA”, nr. 136/2011, p. 49-55.

¹¹ *Procese verbale AOSR*, f. 30; *Senatul Militar Român*, p. 18.

¹² *Ibidem*, f. 37-38; *Ibidem*, p. 18.

a izbucnit revoluția în imperiu, prin colonelul Herbay, avocatul Ștefan Cicio Pop m-a informat că s-a luat legătura cu reprezentanții Secției române a PSD din Ungaria, în vederea colaborării pentru unirea tuturor forțelor politice românești, în scopul auto-determinării Transilvaniei și unirii acesteia cu vechea Românie. Totodată, pe baza înțelegerii anterioare, m-a solicitat ca, împreună cu ofițerii români ce se găseau la Viena, să acționez pe plan militar. Misiunea noastră era să preluăm comanda unităților formate din români și aflate în Austria, Cehia și Slovacia, să grupăm și să organizăm în unități pe soldații și ofițerii români ce se reîntorceau de pe diferitele fronturi, apărându-le viața și ferindu-i de a deveni instrumente în mâinile dușmanilor unirii; iar aceste unități să le transportăm înarmate în Transilvania și Banat pentru a putea face față eventualelor atacuri din partea forțelor ostile realizării unității politice a tuturor românilor. Fiind bolnav, i-am încredințat căpitanului Traian Popa misiunea de a organiza, în seara zilei de 31 octombrie 1918, adunarea ofițerilor și soldaților români din capitala Imperiului habsburgic, pentru a constitui Senatul Militar Român Central, ca organ al Consiliului Național Român Central, ce luase ființă în cursul acelei zile la Budapesta”¹³. Cele relatate de Boeriu sunt întărite de amintirile căpitanului Traian Popa: „La sfârșitul lunii octombrie 1918, din însărcinarea generalului Boeriu, împreună cu alți ofițeri români aflați la Viena, am convocat o întrunire a ofițerilor și soldaților din capitala monarhiei habsburgice, pentru organizarea noastră militară. Întrunirea s-a ținut în sala restaurantului „Weigel” din Dreherpark; în seara de 31 octombrie 1918, fiind de față peste 40 de ofițeri, numeroși subofițeri și soldați. Cu acel prilej s-a constituit Senatul Militar Român Central, format din 11 membri. Ca președinte a fost ales generalul Ioan Boeriu, iar ca secretar – căpitanul Gheorghe Oprean. Până la însănătoșirea generalului Boeriu, am fost însărcinat eu cu conducerea Senatului”¹⁴.

Cu toate că unii dintre biografi generalului Boeriu au specificat faptul că acesta a participat la Adunarea de la Alba Iulia, documentele cercetate demonstrează contrariul. La 1 Decembrie 1918 generalul se afla la Viena, de unde, împreună cu Constantin Iosipescu-Grecul, a trimis o telegramă „Către Consiliul Național Român Central, D[octo]r[ului] Ștefan Pop”, datată „18 noiembrie/1 decembrie 1918, Viena”, care avea următorul conținut: „Românii din Viena salută și felicită cu însuflețire fiască măreața și istorica adunare din Alba-Iulia și declară aderență decon condiționată la deciziunile luate acolo. Trăiască neamul românesc”¹⁵. Considerăm că rămânerea lui Boeriu în capitala imperiului este în concordanță cu spiritul lui de militar. Ca orice comandant valoros, generalul a rămas în Viena pentru a se asigura că efectivele de militari români s-au imbarcat în trenuri și au părăsit – în condiții optime –, teritoriul monarhiei, pentru a se întoarce acasă. Din nefericire, nu deținem date despre activitatea generalului Boeriu din perioada 1-11 decembrie 1918.

Activitatea desfășurată între 12 decembrie 1918-18 ianuarie 1919. După stabilirea *Consiliului Dirigent* la Sibiu (9 decembrie 1918)¹⁶, șeful *Resortului Armatei*

¹³ Apud P. Abrudan, *op. cit.*, p. 20-21.

¹⁴ *Ibidem*, p. 21.

¹⁵ Ion Popescu-Puțuri, Ștefan Pascu, *1918 la români. Documentele unirii*, vol. VIII, București, Editura Științifică și Enciclopedică, 1989, p. 334; *Senatul Militar Român*, p. 74.

¹⁶ *Telegraful Român*, LXVI, nr. 133/27 noiembrie(10 decembrie) 1918, p. 507; nr. 135/29 noiembrie(12 decembrie) 1918, p. 512.

și *Siguranței Publice*, Ștefan Cicio-Pop, l-a cooptat ca secretar general pe generalul Boeriu. Venirea generalului la Sibiu a fost anunțată de presă foarte scurt. Astfel, *Telegraful Român*, în articolul „General român în Sibiu”, arăta: „Aseară a sosit în orașul nostru generalul român Boeriu însoțit de doi majori”¹⁷.

Perioada care a urmat a fost una deosebit de grea și încărcată de evenimente. Pe lângă atribuțiile pe care le avea în Consiliul Dirigent, Boeriu a fost nevoit să participe la multe manifestări militare și culturale din Sibiu. Și, conform documentelor, a reușit să facă față la toate, cu brio! În continuare, scoatem în evidență câteva din evenimentele desfășurate la Sibiu și împrejurimi la care a participat vigurosul general.

La 13 decembrie 1918, primul Batalion românesc de dincolo de Carpați, 10 Vânători, comandat de colonelul Mărăscu, a sosit la ora 21.00 – cu trenul –, la Sibiu. Vestea sosirii acestuia a adunat mii de români în gară și în piața gării. Bravii soldați au fost întâmpinați cu bucurie de: călărașii din Maieri; membri ai Reuniunii meseriașilor români, în frunte cu Victor Tordășianu; Legiunea Română din Sibiu, comandată de căpitanul Ghiță Măcelar; fanfara legiunii; corul mixt, dirijat de Timotei Popovici; Andrei Bârseanu; Ștefan Cicio Pop; Aurel Vlad; Romul Boilă și generalul Ioan Boeriu¹⁸. Al doilea eșalon al Batalionului 10 Vânători a trecut prin Sibiu în 16 decembrie. Sosirea trenului în gara Sibiu a avut loc la ora 14.00. Au fost întâmpinați de un pluton al Gărzii Naționale din Sibiu, „cu drapel și muzică” și de „o mare mulțime de oameni. (...) Au vorbit generalul nostru Boeriu și prezidentul Asociației, d[omnu]l Andrei Bârseanu”. Trupele s-au deplasat prin „strada Cîsnădiei la Casarma cea mare”. Apoi, la ora 16.00, s-au întors la gară unde s-au îmbarcat în tren și și-au continuat drumul¹⁹.

La 24 decembrie 1918, la 12.30, în gara din Sibiu a sosit trenul care aducea Comandamentul Trupelor din Transilvania, condus de viteazul general Traian Moșoiu. Întâmpinarea a fost făcută de: trupele române din Sibiu, aparținând regimentelor 10 Vânători, 4 Artilerie și 24 Cavalerie; plutonul de onoare și fanfara Legiunii Române; Ștefan Cicio Pop „cu întreg statul major și întreg corpul ofițerilor dela Legiune”; Andrei Bârseanu; Consiliul național județean; Primăria; „consiliul sășesc”; populație numeroasă. Printre cei care l-au întâmpinat a fost și generalul Boeriu (Fig. 2). De la gară, cortegiul s-a deplasat în Piața Mare, apoi la sediul Consiliului Dirigent. A urmat defilarea trupelor și a localităților sibiene (Rășinari, Ocna Sibiului, Gura Râului, Orlat, Veștem, Hamba, Slimnic, Rusciori, Sadu ș.a.). A continuat cu un dineu la restaurantul hotelului Bulevard²⁰.

În 28 decembrie, generalul Traian Moșoiu a dat „în cinstea ofițerilor români din Transilvania și părțile mărginașe (...) o mare masă la Casinoul ofițerilor, urmărindu-se scopul ca ofițerii ardeleni să se cunoască cu ofițerii frați din armata română”. La respectiva recepție au luat parte peste 200 de persoane. „În fruntea mesei a ocupat loc premierul Dr. Iuliu Maniu, având la dreapta pe generalul baron Boeriu și pe generalul Panaitescu, iar la stânga pe generalul Dabija și Dr. A. Vaida”. Au toastat Maniu, Cicio Pop, apoi Boeriu. „Generalul Baron Boeriu exprimă mulțumita sa adân-

¹⁷ *Ibidem*, nr. 136/30 noiembrie(13 decembrie) 1918, p. 514.

¹⁸ *Ibidem*, nr. 137/1(14) decembrie 1918, p. 515 („Avantgarda aramatei române”).

¹⁹ *Ibidem*, nr. 139/5(18) decembrie 1918, p. 519 („Trupe române în Sibiu”).

²⁰ *Ibidem*, nr. 143/13(26) decembrie 1918, p. 529-530 („Intrarea în Sibiu a generalului MOȘOIU, generalisimul armatei române din Ardeal”).

că ilustrului și viteazului general Moșoiu pentru vorbele măgulitoare spuse la adresa ofițerilor ardeleni și declară că glasul simțămintelor pentru România Mare află puternic răsunet în inima ofițerilor ardeleni. Închină pentru armata română și pentru viteazul și ilustrul general Moșoiu. Generalul Moșoiu mulțumește Baronului Boier, prin care a[u] fost recunoscute din partea străinului stăpânitor, cinstea și vitejia neamului românesc de pe aceste plaiuri”²¹.

În 16/29 decembrie 1918, Catedrala mitropolitană din Sibiu a găzduit un eveniment important. Batalionul voluntarilor din Chișinău a participat la o slujbă religioasă. Voluntarii au adus, pentru catedrală, o „sfântă icoană, iar pentru vechea cetate a lui Mihai Viteazul un mândru drapel de mătasă grea cusut în fir de aur”. La festivitate au participat: generalii Moșoiu, Panaitescu, Dabija și Boeriu; Ștefan C. Pop și alți membri ai Consiliului Dirigent. După sfințirea steagului, acesta a fost predat generalului Moșoiu. La terminarea festivităților, Moșoiu, Ștefan C. Pop și corpul ofițeresc au trecut în revistă voluntarii, apoi s-au deplasat la „Casa națională”, unde steagul a fost înmănat lui Andrei Bârseanu, care a promis că îl va duce la Alba Iulia, cu ocazia încoronării regelui²².

Presa a anunțat, din timp, vizita generalului Berthelot la Sibiu, dar și modul în care urma să fie primit²³. Acesta a sosit la Sibiu cu un tren special, în 1 ianuarie 1919, la ora 14.00. Primirea sa a fost deosebită. Încă de la ora 13.00, „valuri de oameni în straie de sărbătoare se frângeau între ulițele înguste în drum spre gară. Aici în fața gării se așezaseră chipeși țărani și țărance, tineri și bătrâni în pitoreasca îmbrăcăminte, formând un spalier splendid până departe în sus spre inima orașului.

În gară marele și viteazul fiu al Ardealului, generalul Moșoiu, cu statul său major, ministrul de război Dr. St. C. Pop cu alt stat major în frunte cu generalul Baron de Boier, mulțime de ofițeri, Consiliul Dirigent Român, corul Reuniunii de cântări, compania de onoare, fanfare și pădure de lume”. Primirea militară a fost realizată de generalul Moșoiu. Apoi, cuvântarea de „bun venit” a fost rostită de Iuliu Maniu. A urmat deplasarea prin mulțime, întâlnirea cu reprezentanții Consiliului „național județanesc”, cu ai primăriei și plecarea spre actualul Rectorat. Acolo, începând cu ora 15.00, Berthelot a primit delegațiile.

După delegația presei, a urmat cea a armatei. „Soldații și ofițerii români își exprimă respectul și admirația prin rostul generalului Boier. Răspunzând, generalul francez declară că a avut multe prilejuri fericite să admire eroismul nemărginit al ofițerilor români, printre care cel dintâi la bravuri militare a fost generalul Moșoiu, pildă vie a entuziasmului și vitejiei. Ostașul român e unul dintre cei mai buni ostași, răbdurii și totdeauna gata să-și jertfească viața pentru biruința dreptății. Laudă vitejia

---

²¹ *Ibidem*, nr. 147/18(31) decembrie 1918, p. 539 („Banchetul de la Casinul ofițerilor”); T. Moșoiu, *Ocuparea Budapestei în legătură cu operațiunile militare din Ardeal 1918-1919*, ed. a II-a, îngrijită, revăzută și adăugită; prefață, argument și studii de istorie și artă militară de colonel (r.) prof. dr. V. Șt. Tutula, Cluj-Napoca, 2012, p. 34-35.

²² *Telegraful Român*, nr. 148/20 decembrie 1918 (2 ianuarie 1919), p. 543 („O serbare frumoasă”).

²³ *Ibidem*, nr. 145/15(28) decembrie 1918, p. 536 („Știre personală”); nr. 146/16(29) decembrie 1918, p. 537 („Cătră Românii din Comitatul Sibiului și din părțile învecinate”); nr. 147/18(31) decembrie 1918, p. 539 („Berthelot la noi”), p. 540 („Conduct etnografic”).

Baronului de Boieriu și încheie cu cuvintele: Trăiască armata română, armata României mari!”²⁴.

În 2 ianuarie, dimineața, generalul Berthelot a vizitat Săliștea, „însoțit de fiul Ardealului generalul Moșoiu și de membrii Consiliului Dirigent”²⁵. La ora 09.00, „în vreo zece automobile, c'o punctualitate militară, (...) sosește marele general Berthelot și suita sa, generalul Moșoiu, cu generalii Panaitescu și Boieriu, cu vrednicii bărbați ai neamului, miniștrii noștri: Maniu, Cicio Pop, Goldiș, Vaida și alți distinși bărbați, înalți ofițeri francezi și români”. După o petrecere de o oră și jumătate, generalul și suita s-au îmbarcat și, „în mii de urale”, au plecat spre Sibiu²⁶.

La ora „11 și câteva minute”, generalul Berthelot și însoțitorii au ajuns în Piața Mare din Sibiu unde, după primirea raportului și onorului trupelor, au asistat la o impresionantă desfășurare de forțe – „cel puțin zece mii de săteni” – și costume populare, prin defilarea locuitorilor din mai multe localități ale județului Sibiu și din jurul acestuia, dintre care enumerăm câteva: „Sibiu, Gușterița, Nucet, Drașov, Vingard, Topârcea, Ocna, Șura-mare, Apoldul-de-jos și de sus, Slimnic, Poplaca, Mohu, Miercurea, Bungard, Cărpiniș, Roșia, Cristian, Veștem, Tălmăciul-mare, Tălmăcel” ș.a. După ora 12.30, Berthelot a urcat în automobilul care l-a transportat la gară, pentru a pleca – cu trenul – spre București²⁷.

Consiliul Dirigent a hotărât ca, din 15 ianuarie 1919, să fie desființate Gărzile Naționale „[române, săsești și ungurești] urmând a fi înlocuite de cătră corpurile de jandarmerie. Se lucrează cu asiduitate la organizarea jandarmeriei române. Fiecărui jandarm i s'a fixat o soldă fixă anual. Organizatorul jandarmeriei românești din Ardeal este generalul de divizie Boieriu”²⁸.

În Telegraful Român s-a anunțat că în acea zi, în catedrala din Sibiu, la ora 10.00, se va desfășura un „parastas solemn” „în amintirea și pentru odihna sufletelor eroilor români, căzuți sau răniți de moarte în luptele din jurul Sibiului în toamna a[nului] 1916 și înmormântați în cimiterul militar din loc”. La ora 11.00, „publicul și reprezentanții armatei române și ai Departamentului de război vor merge în procesiune la cimiterul de lângă școala de cadeți, unde se va face încununarea mormintelor celor căzuți pentru realizarea idealului național”²⁹. Telegraful Român a descris modul în care s-au desfășurat parastasul și depunerea de coroane: „Sentimentul de adâncă pietate și recunoștință față cu eroii neamului, a vitejilor care prin

---

²⁴ *Ibidem*, nr. 149-150/25 decembrie 1918(7 ianuarie 1919), p. 545, 546 („Glorificarea sorei ocrotitoare: Franța. Mărețea întâmpinare a generalului francez Berthelot – Recepții – Excursia la Săliște – Revelarea sufletului românesc”), p. 547 („Generalul Berthelot în Sibiu - Conduct etnografic”).

²⁵ *Ibidem*, p. 545, 546.

²⁶ *Ibidem*, nr. 152/30 decembrie 1918(12 ianuarie 1919), p. 554 („Marele general francez Berthelot la Săliște”).

²⁷ *Ibidem*, nr. 149-150/25 decembrie 1918(7 ianuarie 1919), p. 547; Al. Bucur, *Vizita generalului Berthelot la Sibiu (1-2 ianuarie 1919/6 octombrie 2018). Atunci și acum*, în „Rezervistul sibian”, V, 4/(20) octombrie-decembrie 2018, p. 17-23; Delia Voina, „Conductul etnografic” de la Sibiu, 2 ianuarie 1919, în *imagini fotografice*, în: „Centenarul Unirii 1918-2018. Maramureșul înainte și după Marea Unire a românilor”, Baia Mare, Editura Eurotip, 2019, p. 205-216.

²⁸ *Telegraful Român*, nr. 152/30 decembrie 1918 (12 ianuarie 1919), p. 555 („Dela noi”).

²⁹ *Ibidem*, p. 555 („Parastas pentru ostașii români căzuți în război”).

jertfa de sine au hotărât atât de mult înfăptuirea idealului național a strâns Dumineca toată lumea românească din Sibiu în catedrală. Au venit generalisimul Moșoiu cu generalii Panaitescu și Dabija și întreg corpul ofițeresc, premierul ardelean Maniu cu consiliul dirigent român”. De la catedrală, cortegiul s-a deplasat la cimitir, unde s-au rostit „rugăciunile pentru odihna sufletelor de eroi, iar generalul de divizie Baron de Boier fericește în cuvinte alese pe cei ce au luptat vitejește și au murit pentru izbândirea neamului, pentru întruparea idealului național”³⁰.

Și periodicul *Foaia Poporului* a prezentat date despre desfășurarea importantului eveniment: „A luat parte mult public, apoi generalul Moșoiu cu statul major, generalii Panaitescu și Dabija, generalul Boieru, Consiliul dirigent în frunte cu prim-ministrul I. Maniu și alții”³¹. „După serviciul divin s'a format un cortegiu, care a pornit către mormintele eroilor. În frunte patru ostași cu două prapore bisericești, apoi corul bărbătesc, preoții în odăjdii, 28 de soldați cu cununi de brad, dintre care doi duceau o frumoasă cunună de lauri cu o mare pantlică treicolor. Pe pantlică era inscripția: „Eroilor căzuți pentru unitatea națională. – Români din Ardeal”. Urmează apoi generalii Moșoiu, Dabija, Panaitescu și Boieru cu întreg corpul ofițeresc, miniștri în frunte cu I. Maniu, muzica cu compania de onoare, corporațiile și poporul. Dr. Ioan Stroia a rostit o rugăciune ocazională foarte duioasă, corul a dat răspunsurile, iar la urmă generalul Boieru a ținut o vorbire pătrunzătoare adresată celor căzuți. Cununa de lauri a fost așezată pe mormintele eroilor”³².

La Botezul Domnului (7 ianuarie) „generalul Moșoiu cu generalii Panaitescu, Dabija și întreg corpul ofițeresc au luat parte la serviciul divin”, din catedrală. „Sfințirea apei s'a făcut în piața cea mare”. În cadrul procesiunii au fost și „generalul Moșoiu cu generalii de suită, consiliul dirigent, ofițerii și public imens în ordine exemplară”³³.

Activitatea desfășurată între 18 ianuarie-20 iunie 1919. Din studierea documentelor din perioada 24 decembrie 1918-18 ianuarie 1919, rezultă că Resortul Armatei a funcționat în intervalul specificat, cu toate că, prin Decretul-lege nr. 3.632, din 11/24 decembrie 1918, se specifică faptul că „armata ardeleană română este parte integrantă a armatei României Mari, al cărui comandant suprem este Majestatea Sa Regele nostru Ferdinand I”, prin urmare ea nu mai există separat³⁴. Problemele militare ale Transilvaniei, începând cu 18 ianuarie, au fost preluate de Comandamentul armatei ardeleni, denumit *Comandamentul General Teritorial Sibiu* (CGTS), subordonat Consiliului Dirigent, condus de către generalul de divizie Ioan Boieru, având ca șef de stat major pe generalul de brigadă Dănilă Papp. Acest Comandament a funcționat până la 24 aprilie 1919³⁵. El a fost înlocuit cu *Secția Organizării VI, VII*, adică organizarea Corpurilor de Armată VI și VII.

³⁰ *Ibidem*, LXVII, nr. 1/1(14) ianuarie 1919, p. 1, 2 („Parastasul eroilor români”).

³¹ *Foaia Poporului*, 27, nr. 2/6(19) ianuarie 1919, p. 3 („Altele de prin Sibiu. În amintirea eroilor căzuți”).

³² *Ibidem*.

³³ *Telegraful Român*, nr. 3/8(21) ianuarie 1919, p. 2 („Boboteaza în Sibiu”).

³⁴ *Gazeta Oficială*, nr. 2/11(24) decembrie 1918, p. 5; nr. 8/24 ianuarie(6 februarie); nr. 24/17 aprilie 1919; Al. Baboș, *Consiliul Dirigent, Ardelenii și Apărarea Marii Uniri*, 2000, p. 19.

³⁵ *Gazeta Oficială*, nr. 24/17 aprilie 1919; nr. 25/26 aprilie 1919, p. 5; Al. Baboș, *op. cit.*, p. 39, 55, 56; T. Moșoiu, *op. cit.*, p. 130-131.

Pentru ca Transilvania să-și creeze propria sa armată, CGTS a întocmit un proiect intitulat „Principii pentru organizarea militară în Ardeal, Banat și Țara Ungurească”, datat 21 ianuarie 1919 și semnat de generalul Boeriu și colonelul Dănilă Papp. Respectivul proiect a fost înaintat Ministerului de Război, care l-a examinat și aprobat.

În 25 ianuarie 1919, o delegație militară, în frunte cu Boeriu, a fost în audiență la regele Ferdinand. „Miniștrii fără portofoliu, d[om]nii Al. Vaida Voevod și Ștefan C. Pop, precum și o delegație militară, condusă de generalul Boeriu, au fost primiți Sâmbătă în audiență la Maiestatea Sa Regele Ferdinand”³⁶.

Prin strânsa colaborare dintre Ministerul de Război și Consiliul Dirigent, au fost primiți în armata română un număr de 103 ofițeri din fosta armată austro-ungară, acțiune legiferată în Decretul-lege nr. 453 din 31 ianuarie 1919. Din nefericire – și spre surprinderea noastră –, printre aceștia nu se numără generalul Boeriu! Nu putem explica de ce Boeriu nu a fost nominalizat printre aceștia. Poate din cauză că era infirm? Sau, mai corect, din cauză că și-a susținut, vehement, proiectele referitoare la înființarea unei armate a Transilvaniei, fără a accepta unele idei impuse de ofițerii din conducerea Armatei Române, nefamiliarizați cu organizarea fostei armate austro-ungare.

În perioada în care generalul Traian Moșoiu a deținut funcția de comandant al Comandamentului Trupelor din Transilvania (24 decembrie 1918-15 aprilie 1919), generalul Ioan Boeriu a avut cu generalul Traian Moșoiu o colaborare strânsă și fructuoasă³⁷.

Din a doua jumătate a lunii ianuarie 1919 s-au realizat măsuri concrete de înființare a armatei ardelen: s-a emis Ordinul de chemare nr. 167, prin care au fost chemați sub arme tinerii din contingentele 1896, 1897 și 1898, prin opt cercuri de recrutare³⁸; în 13/26 martie 1919 s-a hotărât decretarea mobilizării tuturor contingentelor până la vârsta de 32 de ani; la 28 martie s-a dat Ordinul de mobilizare nr. 771, pentru tinerii născuți în anii 1899, 1895, 1894, 1893, 1892, 1890, 1889 și 1888³⁹; emiterea Ordinelor de chemare nr. 1.294 și 1.295⁴⁰; organizarea Jandarmeriei române ardelen, definitivată în 17 aprilie 1919, prin înființarea a 20 de companii⁴¹.

După organizarea armatei și jandarmeriei Transilvaniei, trupele nou formate au participat, alături de Armata Română, la eliberarea teritoriului locuit de români – situat dincolo de „Linia de demarcație” –, la ofensiva împotriva armatei bolșevice a lui Béla Kun și ocuparea Budapestei⁴².

În 7 aprilie, principele Carol a poposit la Sibiu. La gară a fost întâmpinat de șefii de resorturi din Consiliul Dirigent și de comandanții militari: Iuliu Maniu, I. Hațiegan, Aurel Lazăr, Valeriu Braniște, „de ofițerii superiori în frunte cu d[om]nii generali Traian Moșoiu și Ioan Boeriu” (Fig. 3), Gh.Comșa și un public numeros.

³⁶ *Telegraful Român*, nr. 7/17(30) ianuarie 1919, p. 2 („În audiență”).

³⁷ Al. Baboș, *op. cit.*, p. 86-89; T. Moșoiu, *op. cit.*, p. 133-134.

³⁸ *Gazeta Oficială*, nr. 7/19 ianuarie(1 februarie) 1919, p. 37-38; Al. Baboș, *op. cit.*, p. 55-56.

³⁹ *Ibidem*, nr. 21/21 martie(3 aprilie) 1919, p. 109-111; *Ibidem*, p. 58-59.

⁴⁰ *Ibidem*, nr. 30/22 mai 1919, p. 187, 188; *Ibidem*, p. 60-61.

⁴¹ *Ibidem*, nr. 26/30 aprilie 1919, p. 150; *Ibidem*, p. 62-64.

⁴² *Ibidem*, pass.; T. Moșoiu, *op. cit.*, pass.; Vasile Mărculeț, Al. Bucur, *Fondul jertfelor liniei demarcaționale (1919)*, Mediaș, Editura Știință, Cultură și Artă, 2019, pass.

Apoi s-a deplasat spre Mitropolie, cu automobilul, unde s-a celebrat un *Te Deum*. La ora 13.30, Comandamentul Trupelor din Transilvania i-a oferit un banchet. „La masa festivă au participat: Președintele Consiliului Dirigent d[omnu]l Maniu, P.S. Sa episcopul Miron E. Cristea, șefii de resort d[om]nii Vlad, Bontescu, Hățăgan, generalii Moșoiu, Boeriu, Panaitescu, Pap, Florian, cu numeroși ofițeri și alte persoane distinse sibiene”. În aceeași zi, la ora 15.30, a inspectat serviciile de la „sediul Comandamentului trupelor române din Transilvania”.

În 8 aprilie au fost inspectate unitățile „nouă ardeleni din garnizoană”. Apoi, „Serviciul Organizării 6-7, în frunte cu generalul de divizie, baronul Boeriu, a oferit Alteței Sale Regale un banchet în sala dela Unicum, la care afară de ofițeri și de membrii Consiliului dirigent, au participat” și reprezentanți ai Bisericii.

„D[omnu]l general baron Boeriu a salutat, cu acest prilej, pe Alteța Sa Regală în numele tinerelor corpuri de trupe ardeleni, contopite pentru totdeauna cu frații lor de peste Carpați și din toate ținuturile românești. Închină paharul în sănătatea preaiubitului nostru Rege Ferdinand I, a adoratei Regine Maria, a casei domnitoare, și îndeosebi a principelui Carol, nădejdea neamului nostru”. Seara, Carol a participat la cina oferită de Consiliul Dirigent, iar a doua zi a plecat spre Alba Iulia⁴³.

În 23 aprilie 1919, la ora 18.00, o mare mulțime de oameni și-a manifestat bucuria, aducând omagii armatei române care a trecut peste Linia de demarcație. În sunetele muzicii militare, fără a ține cont de ploaia deasă, cortegiul a parcurs distanța dintre Școala de cadeți și gară. S-au oprit la reședința (locuința) lui Iuliu Maniu, apoi la Comanda Teritorială. Acolo au ținut cuvântări dr. Gheorghe Comșa și generalul Boeriu⁴⁴.

În perioada 22 mai-1 iunie 1919, a avut loc prima vizită în Transilvania a regelui Ferdinand și a reginei Maria. Traseul suveranilor în Ardeal a fost următorul: Brașov, 22 mai; Oradea Mare, 23 mai; Bekéscaba, 24 mai; Careii Mari, 25 mai; Baia Mare, Jibou, Dej, Bistrița, 26 mai; Gherla, Cluj, 27 mai; Turda, 27 și 28 mai; Câmpia Turzii, Sălciua de Jos, 28 mai; Câmpeni, Țebea, 28 și 29 mai; Abrud, 29 mai; Alba Iulia și Blaj, 30 mai; Copșa Mică și Sibiu, 31 mai; Săliște, Făgăraș și Brașov, 1 iunie⁴⁵.

La 13 iunie 1919, prin Înaltul decret regal nr. 2.312, generalul Ioan Boeriu a fost numit „comandant al Serviciului Organizării Corpurilor VI și VII Armată”, începând cu 31 mai 1919. Apoi, la scurt timp, prin Înaltul decret regal nr. 2.644 din

---

⁴³ *Renașterea Română*, I, nr. 67/9 aprilie(27 martie) 1919, p. 1 („Sosirea A.S.R. Principele Carol în Sibiu”); nr. 68/28 martie(10 aprilie) 1919, p. 2 („A.S.R. Principele Carol în Sibiu); *Telegraful Român*, nr. 36/12 aprilie 1919, p. 2-3 („Principele Carol în Ardeal”).

⁴⁴ *Ibidem*, nr. 40/26 aprilie 1919, p. 5 („Manifestație în Sibiu”).

⁴⁵ *Ibidem*, nr. 51/3 iunie 1919, p. 1 („Cuvânt de salutare pentru Maiestatea Lor rostit de P.S. Sa Episcopul Dr. Miron E. Cristea la Parastasul de pe Câmpia Turzii în 28 Mai 1919”), p. 2 („Zile de sărbătoare în Turda – Dela corespondentul nostru”), p. 1-2 („Suveranii în Sibiu”), p. 3 („Călătoria Suveranilor”); nr. 52/7 iunie 1919, p. 1-2 („Cuvântările M. Sale Regelui Ferdinand I în călătoria prin Ardeal: Oradea-Mare; Bistrița, Cluj, Turda, Alba-Iulia, Blaj, Sibiu”), p. 2-3 („Serviciul divin în Catedrală – Cu prilejul sosirii Suveranilor în Sibiu”); *Mediascher Zeitung für sächsisch-deutsche Volkspolitik*, 27, nr. 44/31 mai 1919, p. 1-2; Emil Stoian, Sebastian Mălușelu, *Întâia vizită în Transilvania a Regelui Ferdinand și a Reginei Maria*, Ghimbav, Editura Haco Internațional, 2011, pass.; T. Moșoiu, *op. cit.*, p. 278; Helmut J. Knall, *Mediașul în perioada Marii Uniri*, în: „Mediașul și Marea Unire. Studii”, Mediaș, 2018, p. 40-83.

20 iunie 1919, era numit – cu aceeași dată –, „comandant al Corpului 7 Armată”, dar și „primit în cadrele active ale armatei Române cu vechimea de la 18 noiembrie 1918”; „Dl general Boeriu este numit comandantul Corpului VII cu sediul în Sibiu”⁴⁶. În sfârșit, i s-au recunoscut – parțial – meritele!

Activitatea desfășurată între 21 iunie 1919-17 februarie 1921. În perioada tratată, a participat la mai multe activități militare, religioase și culturale. Din cauza multitudinii acestora, le vom puncta doar pe cele mai reprezentative.

La 13 iulie 1920, pentru a inspecta trupele din Arad, a venit o comisie formată din generalul de Corp de Armată Nicolae Petala, „însoțit de d[omnul] general de corp de armată⁴⁷ baronul Boeriu comandantul corpului VII de armată și d[omnul] general de divizie Domășneanu, comandantul diviziei 19. Iluștrii oaspeți au venit aici dela Timișoara”⁴⁸.

În 19 decembrie 1920 s-a realizat „inaugurarea solemnă a celei mai înalte instituțiuni militare din țară”, Școala Militară de Infanterie nr. 2, din Sibiu. La festivitate au participat numeroase „notabilități civile și militare”. După depunerea jurământului de către elevii din anul I și recruți, au urmat alocuțiunile mitropolitului Nicolae Bălan, comandantului școlii – locotenent colonel Vasilescu-Cristea. „Urmează cuvântarea d[omnu]lui general de divizie Boeriu, Comandantul Corpului 7 Armată, adresată elevilor. Un vechi soldat, caracter solid și om de o rară nobleță sufletească, d[omnu]l general Boeriu vorbește așa, ca fiecare cuvânt al său ne-meșteșugit să fie înțeles și urmat de «tinerii lui camarazi», elevii școlii militare.

După cuvântări elevii și trupa cu steagul ciuruit de gloanțe al Regimentului 10 Putna defilează înaintea d[omnu]lui general Boeriu, 350 elevi, voinici, sănătoși ca brazii, cu o vădită încredere în propria lor forță”. Apoi a avut loc masa festivă. „Aici d[omnu]l general Boeriu își exprimă prin o succintă cuvântare mulțămirea sa față de tot ce a văzut și față de progresul frumos al școlii într'un timp relativ scurt”⁴⁹.

La 2 ianuarie 1921, în garnizoana Sibiu a avut loc depunerea jurământului de credință al recruților. La festivitatea solemnă au luat parte și elevii Școlii Militare, alături de comandanții lor. Prin ținuta lor și modul în care s-au prezentat, au făcut o „excelentă impresie asupra publicului” (Fig. 5). După festivitate, impresionat de corpul de cadre și elevi, generalul Boeriu a emis un ordin de zi, nr 16.701, din 2 ianuarie 1921: „Cu ocazia depunerii jurământului, astăzi 2 Ianuarie 1921, am admirat ținuta frumoasă a ofițerilor și trupei, în timpul defilării, pentru care aduc mulțumirile mele Comandanților, ofițerilor, elevilor și trupei.

Acest ordin de zi se va ceti chiar astăzi trupelor și școalelor.

COMANDANTUL CORPULUI 7 ARMATĂ

General BOERIU⁵⁰.

---

⁴⁶ ANMR, Depozitul Central de Arhivă Pitești, *Fișa generalului Ioan Boeriu*, f. 85r; *Telegraful Român*, nr. 62/3 iulie 1919, p. 3 („Numire”).

⁴⁷ Eroare a autorului articolului. La acea dată, Boeriu avea gradul de general de divizie.

⁴⁸ *Românul*, IX, nr. 147/14 iulie 1920, p. 3 („D. General Petala în Arad”).

⁴⁹ *Ibidem*, nr. 56/10(23) decembrie 1920, p. 1 („Inaugurarea școlii militare de Infanterie Nr. 2 din Sibiu”); N. Cerbulescu, *Istoric-album al Școlii Militare de Infanterie „Principele Carol”*, Sibiu, Tiparul Școlii, 1931, pass.

⁵⁰ *Ibidem*, p. 37, 42.

Prin Înaltul decret regal nr. 357 din 3 februarie 1921, Boeriu a fost „trecut în pozițiune de retragere pentru infirmități incurabile conform art. 26 din Legea asupra pozițiunii ofițerilor, pentru infirmități contractate în serviciul militar în război”, cu data de 31 ianuarie 1921⁵¹. La 17 februarie 1921 generalul de divizie Ioan Boeriu a fost decorat, de către regele Ferdinand, cu ordinul „Coroana României”, în grad de mare ofițer, apoi, la aceeași dată a predat comanda Corpului VII Armată generalului Henri Cihoski⁵². Presa a scos în evidență importantul eveniment. Astfel, *Patria* îl elogia astfel: „D[omnu]l general Boeriu încheie strălucit cariera sa militară. Numele lui în istoria neamului românesc este legat de organizarea armatei române pe pământul Transilvaniei. (...) Dragostea de neam și destoinicia militară ale generalului Boeriu au fost cele două pârghii puternice ale întocmirii oștirea noastră din Transilvania”⁵³.

Telegraful Român a publicat două articole referitoare la general. În primul se spunea, printre altele: „Strălucitul nume al generalului Boeriu se rostește astăzi cu fală și recunoștință nu numai pe plaiurile ardelenesti, ci și mai departe de hotarele acestor locuri. (...) Generalul Boeriu a rămas, în toate împrejurările, același exemplu de energie și exactitate, însoțite de înțelepciune și caldă însuflețire.

Acest viteaz fiu al Ardealului n'a fost ispitit, în lunga sa carieră militară, nici de trufie, nici de ambiții deșarte. Ostaș cu trup și suflet, și părinte al ostașilor, a avut înaintea ochilor săi de vultur: împlinirea datoriei până la sfârșit.

Erou s-a dovedit în lupte, și neîntrecut muncitor întru păzirea ordinii și a cinstei în vremea de refacere”⁵⁴.

Cel mai amplu articol despre viața, activitatea și meritele generalului Boeriu a fost publicat de *Glasul Oltului*, periodic care a descris și festivitățile organizate cu ocazia trecerii în rezervă ale distinsului bărbat. Noul comandant al Corpului 7 Armată, generalul Cihoski, l-a caracterizat ca „viteaz în trecut, onorat în prezent și venerat în viitor”⁵⁵.

Activitatea de după pensionare (18 februarie 1921-2 aprilie 1949)

După încheierea carierei militare, generalul Ioan Boeriu s-a angrenat – cu aceeași energie –, în cultură și politică. În martie 1922 era membru în Comitetul Executiv al Partidului Național Român, alături de alți 27 de intelectuali transilvăneni, printre care: Maniu Iuliu; Vaida-Voevod Alexandru; Lupaș Ioan; Goldiș Vasile; Hațieganu Emil; Goldiș Vasile; Boilă Romulus; Cicio Pop Ștefan; Dragomir Silviu; Ioan Agârbiceanu, publicist; Andrei Bârseanu, profesor ș.a. În urma fuziunii dintre PNR și PCD s-a format un nou comitet executiv al partidului, format din 27 membri, care nu îl mai cuprindea și pe Boeriu. Acest nou comitet a avut prima adunare la București, în 26 ianuarie 1923. În 1927 încă era membru PNR⁵⁶. În anul 1928 era

⁵¹ ANMR, Depozitul Central de Arhivă Pitești, *Fișa generalului Ioan Boeriu*, f. 85r.

⁵² Pentru detalii despre generalul Henri Cihoski, vezi: Dumitru Preda, *Generalul Henri Cihoski: un erou al României Mari*, București, Editura Militară, 1996; Constantin Kirițescu, *Istoria războiului pentru întregirea României*, București, Editura Științifică și Enciclopedică, 1989; https://ro.wikipedia.org/wiki/Henri_Cihoski (accesat: 02.09.2019).

⁵³ *Patria*, III, nr. 35/20 februarie 1921, p. 2 („Retragerea dlui general Boeriu”).

⁵⁴ *Telegraful Român*, LXIX, nr. 11/5(18) februarie 1921, p. 1 („Un distins general”), p. 2 („Solemnitate în Sibiu”).

⁵⁵ *Glasul Oltului*, I, nr. 27/25 februarie 1921, p. 1 („Generalul BOERIU”).

⁵⁶ *Patria*, IV, nr. 63/23 martie 1922, p. 218 („Sentința dată liberalilor de Comitetul executiv și

propus ca deputat de Sibiu al PNT⁵⁷. În 1929 era deputat și președinte al Partidului Național Țărănesc al organizației din Sibiu. La aniversarea unui an de guvernare PNT, în Sibiu s-a sărbătorit cu fast evenimentul. Au luat parte peste 10.000 de locuitori din localitățile județului, cu „70 drapele și 30 fanfare”: Șelimbăr, Mohu, Veștem, Bradu, Boița, Bungard ș.a. Grupurile s-au deplasat spre Sala Thalia (Urania) – unde a avut loc adunarea –, iar cel al „Măerenilor sibieni călări, cu unele sate dinspre Săliște, având în fruntea coloanei pe d[om]nii gen[eral] Boieru, Dr. O. Rusu, gen[eral] Dr. Moga” ș.a. a ieșit în evidență. În sală, „d[omnu]l președinte și deputat gen[eral] Boieru deschide ședința prin o remarcabilă cuvântare, des subliniată de ovațiunile adunării”⁵⁸. În primăvara anului 1931, generalul Boieru și-a dat demisia din funcția de președinte PNT, Filiala Sibiu. La 10 noiembrie 1931, în Sibiu s-a desfășurat Congresul organizației locale, unde Boieru a fost ales președinte de onoare, alături de O. Rusu⁵⁹.

Referitor la marele gest făcut prin demisie, într-un articol, din periodicul *Românul*, Sălciianu îl caracterizează extrem de corect, arătând calitățile acestui mare bărbat de arme și cultură: „Domnul gen[eral] Boieru – român de origine – a știut, prin meritele sale, să se ridice la cele mai mari demnități (...), cu toate aceste demnități, nu i-a fost deloc greu să se retragă din capul organizației național-țărăniste, când a simțit că numai o parte mică dintre partizani n'ar fi mulțumiți cu conducerea D[omniei] sale. Din acest fapt, se vede omul mare la suflet și care nu pune mai presus de toate, interesele sale personale.

Generalul Boieru, puritan și încărcatul de atâtea onoruri, având în constituția sa organică infiltrate principiile de etică morală și dragostea adevărată pentru cei mulți și muncitori, nu s'a opus dorinței tinerilor de a reinprospăta cadrele, în scopul de a activa mai intens în sânul partidului, pentru a obține maximum de solidaritate și bună înțelegere.

E drept, că acest gest mare nu-l poate face oricine, îl fac însă aceia care nu sunt robiți materiei sunătoare și care să știu debarasa de toate vanitățile omenești.

(...) D[omnu]l gen[eral] Boieru n'a fost dezonorat și nici nu se simte dezonorat, prin aceia că, în locul D[omniei] sale, s'a ales un tânăr dornic de muncă, din contra, D[omnia] sa rămâne și mai departe sfătuitoarea și conducătorul sufletesc al tineretului și în noua sa demnitate de președinte de onoare”⁶⁰.

A depus și o muncă intensă în viața culturală a Transilvaniei, fiind – timp de un deceniu –, membru în Comitetul Central al ASTREI, dar și membru fondator⁶¹

---

parlamentarii Partidului Național Român”), nr. 260/30 noiembrie 1922 („Unirea partidului național cu partidul democrat primită cu mare însuflețire de comitetul de o sută”); *Gazeta Transilvaniei*, LXXXVI, nr. 17/30 ianuarie 1923 („Partidul național român și proiectul de Constituție”); *Românul*, XII, nr. 30/17 iulie 1927, p. 4.

⁵⁷ *Clujul*, VI, nr. 49-52/30 decembrie 1928, p. 2 („Lista nominală a noilor deputați din județe”).

⁵⁸ *Chemarea Tinerimei Române*, IV, nr. 39/18 noiembrie 1929, p. 3 („Sărbătoarea din 10 Noembrie la Sibiu”).

⁵⁹ *Gazeta Transilvaniei*, XCIII, nr. 1-9/15 noiembrie 1931, p. 1 („Campania de răsturnare a guvernului. Moțiunea organizației PNT dela Sibiu”).

⁶⁰ *Românul*, XVI, nr. 44/22 noiembrie 1931, p. 1 („Un gest mare”).

⁶¹ *Transilvania*, LI, nr. 5-9/septembrie 1920, p. 564-565, XXXII; LII, nr. 7-8/iulie-august 1921,

și, în două perioade, președinte al Comitetului Administrativ al Fondului Școlar Grăniceresc: 1921-1922 și 1939-1940⁶².

Prin Înalțul decret regal nr. 1.802 din 9 iunie 1924, cu 1 iunie Boeriu a fost avansat „general de Corp de Armată” în retragere⁶³. Totdată, i s-a acordat, ulterior, Ordinul „Ferdinand I”, în grad de mare ofițer⁶⁴.

În anul 1931 era și vicepreședinte în Comitetul Central AGRU⁶⁵. A locuit la Sibiu, fiind nominalizat în 1933 pe Filosofengang 13 (Alea Filozofilor), în imobilul deținut de Kuchar Erna⁶⁶.

În ultima perioadă a vieții s-a retras în localitatea natală, unde a și decedat, la 2 aprilie 1949, și unde a fost înmormântat la 4 aprilie (Fig. 6)⁶⁷.

Lista ilustrațiilor:

Fig. 1 – Sfințirea steagului tricolor și depunerea jurământului de către militarii aflați la Viena, 4/17 noiembrie 1918 (sursa: https://www.dacoromania-alba.ro/nr82/imagini_sfintire.htm, accesat: 20.06.2019).

Fig. 2 – Generalul Boeriu (în spatele lui Iuliu Maniu), alături de generalul Traian Moșoiu, trecând în revistă trupele din Sibiu, 24 decembrie 1918 (sursa: Colecția Ioan Dejugan, carte poștală).

Fig. 3 – Generalul Boeriu (primul din dreapta) în gara Sibiu, la primirea prințului Carol, 7 aprilie 1919 (sursa: T. Moșoiu, *Ocuparea Budapestei*, Cluj-Napoca, 2012, p. 44).

Fig. 4 – Generalul Boeriu în horă la Câmpeni, alături de regina Maria, 28 mai 1919 (sursa: <http://movio.biblacad.ro/FERDINAND/en/29/vizitele-familiei-regale-in-tinuturile-romanesti>, accesat: 01.04.2019).

Fig. 5 – Generalul Boeriu primește defilarea primelor două promoții ale Școlii Militare de Infanterie nr. 2 Sibiu, „Victoria” și „Unirea” (sursa: N. Cerbulescu, *Istoric-album*, p. 41).

Fig. 6 – Mormântul generalului Ioan Boeriu, Recea (foto autor, 2 octombrie 2019).

---

p. IV; *Societatea de mâine*, II, nr. 36 și 37/6 și 13 septembrie 1925, p. 631; G. Preda, *Activitatea „ASTREI” în 25 ani dela Unire (1918-1943)*, Sibiu, Editura „Astrei”, 1944, p. 78, 80, 82.

⁶² Al. Bucur, *Școlile grănicerești de pe teritoriul fostului Regiment de la Orlat (1971-1921)*, Sibiu, Editura Salgo, 2010, p. 194-195; A. Tatu, Al. Bucur, M. Bozdoc, I. Bucur, *Clădirile Unirii din Sibiu*, Sibiu, 2018, p. 88-89.

⁶³ ANMR, Depozitul Central de Arhivă Pitești, *Fișa generalului Ioan Boeriu*, f. 85r; *Clujul Românesc*, V, nr. 8/20 februarie 1927, p. 2 („Înaltă distincție”).

⁶⁴ *Calendarul Ardealului*, București, 1943, p. 192.

⁶⁵ *Vestitorul*, VII, număr special, 21-22 noiembrie 1931, p. 1.

⁶⁶ J. Schochterus, *Almanahul Municipiului Sibiu/Adressbuch des Munizipiiums Hermannstadt*, Drukund Verlag der Honterus-Buchdruckerei und Verlagsanstalt, Sibiu/Hermannstadt, 1933, p. 11, 173.

⁶⁷ Arhiva Bisericii Ortodoxe Recea, Fond *Protocoloale*, *Protocolulu Matriculare alu MOR-TÎLORU din Parochi'a Gr. catolica Vaida-Recea, Tom IV, a Archi-Diecesei gr. cat. De A-Julia si Fagarasiu*, 1895-, f. 80v-81r; *Österreichische Biographische Lexicon 1815-1950*, Band 1, Wien, 1957, p. 98; Al. Bucur, *op. cit.*, p. 195; C-tin Băjenaru, *op. cit.*, p. 130.

Fig. 1

Fig. 2

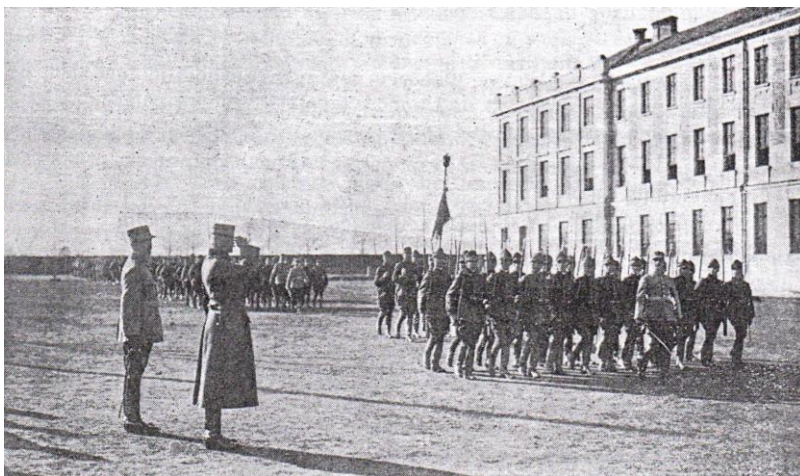

Fig. 3

Fig. 4

Fig. 5

Fig. 6